



Lausuntokooste

Tahkoluoto Offshore Oy:n Tahkoluoto-Ulvila 400 + 110 kV voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan toimitettiin yhteensä 18 lausuntoa. Mukana olleita liitteitä ja karttoja ei esitetä tässä, mutta ne on erikseen toimitettu hankkeesta vastaavalle. Mahdolliset arviointiohjelmaa referoivat johdantotekstit on jätetty koosteesta pois, jonka lisäksi lausuntojen alkuperäistä sisältöä on paikoin tiivistetty.

Sisällys

Fingrid Oyj	1
Fintraffic Lennonvarmistus Oy	1
Kolpanlahden kiinteistönomistajat ry	2
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom	4
Luonnonvarakeskus Luke	5
MTK-Satakunta ja MTK-metsänomistajat	5
Porin kaupunki	7
Porin Pursiseura ry	12
Puhtaan meren puolesta ry	14
Satakuntaliitto	15
Satakunnan Museo	16
Suomen Erillisverkot Oy	18
Suomen Luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry	18
Suomen metsäkeskus	19
Säteilyturvakeskus (STUK)	19
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)	20
Uvilan kaupunki, kaupunginhallitus	20
Väylävirasto	22

Fingrid Oyj

Meillä ei ole lausuttavaa YVA-ohjelmasta.

Fintraffic Lennonvarmistus Oy

Fintraffic Lennonvarmistus Oy vastaa Suomen ilmatilan käytön hallinnasta sekä lentoreitti- ja lennonvarmistuspalveluista 22 lentoasemalla Suomessa. Toimintamme lähtökohtana on aina lentoliikenteen turvallisuus, lentojen sujuvuus ja säännöllisyys. Ilmailulaki määrää lentoesteistä siten, että rakennelma tai laite ei saa häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Ilmailulain 1.10.2023 voimaantuneen muutoksen mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto selvittää osana lentoestelupaprosessia lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentopaikan pitäjälle

Kolpanlahden kiinteistönomistajat ry

Kolpanlahden kiinteistönomistajat ry (3439240-1) on 8.2.2024 perustettu ja 3.4.2024 rekisteröity yhdistys. Yhdistyksen sääntöjen mukainen tarkoitus on Kolpanlahden alueen kiinteistönomistajien etujen turvaaminen ja ajaminen, jäsenten neuvonta, yhdistyksen jäsenten välisen yhteistoiminnan edistäminen, sekä alueen viihtyisyyden parantaminen ja sen kulttuuri-, luonto- ja vapaa-ajan arvojen suojelu. Yhdistys edustaa yli 130 eri kiinteistöä ja yli sataa kiinteistönomistajaa Kolpanlahden alueella.

Yhdistys paheksuu, ettei siltä ole pyydetty Suomen Hyötytuuli Oy:n Tahkoluoto-Ulvila 400+110 kV voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan lausuntoa, ja sitä, ettei yhdistystä ole kutsuttu mukaan em. YVA-menettelyyn liittyvän seurantaryhmään. Yhdistys edustaa suurinta merialueelle sijoittuvien kiinteistöjen lukumäärää ja kiinteistöjen omistajien lukumäärää Hyötytuulen voimajohtohankkeen reittivaihtoehtojen puitteissa.

Yhdistys vaatii, että jatkossa se kutsutaan mukaan seurantaryhmään, ja että jatkossa siltä pyydetään lausuntoja.

Yhdistys vastustaa esitettyä sähkönsiirtovaihtoehtoa (VE2) Kolpanlahdella, koska sen toteuttaminen ei onnistu herkässä ja ahtaassa luontoympäristössä ilman merkittäviä ja korjaamattomia haittavaikutuksia luonnolle, eläimille ja ihmisille.

Esitetty eteläisempi sähkönsiirtovaihtoehto VE2 on ristiriidassa EU:n ennallistamisasetuksen kanssa ja se on myös EU:n vesipuitedirektiivin vastainen. Laki saariston kehityksen edistämisestä edellyttää suojaamaan saariston maisemakuvaa ja luontoa ympäristöhaitoilta. EU-tuomioistuimen päätös (Weser-tuomio) sitoo myös Suomea ja sen mukaisesti lupaa ei voida myöntää hankkeelle, jonka seurauksena pintavesimuodostuman tila voi heikentyä.

Yleistä alueesta

Porin Kolpanlahti on ainutlaatuinen luontoalue ja käytännössä Porin saaristo. Se on kansallisesti merkittävä muutto- ja merilintualue. Alue rajoittuu etelässä Natura-luonnonsuojelualueeseen ja lännessä Selkämeren kansallispuistoon. Alue on myös kulttuurihistoriallisesti arvokas. Siellä olevat kiinteistöt edustavat moni-ikäistä ja monikerroksista huvila- ja mökkikulttuuria aivan 1900-luvun alusta alkaen. Alueella on myös muinaisjäänneksiä. Alue on lisäksi merkittävä vapaa-aika- ja luontomatkailukohde.

Hankkeen vaikutukset ympäristöön ja vaatimuksia

Kolpanlahden vesistön tila on todettu jo hanketoimijan YVA-ohjelmassa välttäväksi. Uusien sähkötolppien rakentaminen Kolpanlahdelle heikentäisi vesistön tilaa merkittävästi entisestään, kun huomioi, että jopa hanketoimija itse kirjoittaa arviointiohjelmassa, että ”Meriperustuksille tai pienille saarille rakennettavia pylviäit reitillä on noin 16 kappaletta. Etenkin Kolpanlahden merialueen pylviät sijaitsevat rakentamisen kannalta erittäin haastavissa paikoissa.” Lisäksi hanketoimija toteaa, että ”Merialueella työkohteelle kulkeminen työkoneilla muodostuu erityiseksi haasteeksi. Vaihtoehtoisiksi on tunnistettu kulkuväylien ruoppaaminen merenlahtiin siten, että rakentaminen voidaan suorittaa lauttakalustolta. Vaihtoehtoisesti voidaan hyödyntää väliaikaisia työmaasiltoja, ponttoonisilloja tai pengertietä, joka rakennetaan alueelle rakentamisen ajaksi ja puretaan voimajohdon käyttöönnoton jälkeen tarvittavin osin.” Kuudentoista uuden pylvään rakentaminen Kolpanlahdelle nykyisen linjan ja tulpaston viereen vaarantaisi monin tavoin Kolpanlahden ympäristön tilaa.

Jo rakennusvaiheen aikana merenpohjaa on ruopattava. Tämä saattaa vapauttaa merenpohjan kerroksista haitta-aineita, joita on vuosikymmenten ajan laskettu niin Kokemäenjokeen kuin Pihlavanlahteenkin, ja jotka ovat ajautuneet Kolpanlahteen. Viimeinen suuri haitta-aineiden päästö Kokemäenjokeen tapahtui kesällä 2014, kun Norilsk Nickel Oy:n Harjavallan tehtaalta pääsi jokeen tonneittain nikkeliä ja kobolttia. Allekirjoittanut vaatii, että ennen ruoppausta merenpohjasta on

4.10.2024

otettava riittävän syvältä näytteet kaikilta ruopattavilta alueilta. Lisäksi yhdistys vaatii, että vesinäyteitä otetaan koko ruoppauksen ajan, jottei haitta-aineita vapaudu vesistöön. Lisäksi kiinteistönomistajille on tarkoin kerrottava, minne ruoppausmassa läjitetään, ja miten rakennusaikaiset alueet ennallistetaan. Ruoppausmassoista on myös otettava näytteet, jotta niiden läjitys on turvallista.

Sähkötolppien vaatimat uudet tekosaaret ja meriperusteet tulisivat vaikuttamaan hyvin haitallisesti Kolpanlahdella vedenvirtauksiin. Jo aiemmin Kolpanlahdelle rakennetut pengertie ja pengerrautatie sekä Pohjoisen satamatien sillat ovat heikentäneet Kolpanlahdelle vesivirtauksia. Tästä johtuen Kolpanlahti madaltuu ja sen vesistön tila on heikentynyt. Uusien tolppien perusteet (ja tekosaaret) tulisivat vaikuttamaan vesien virtauksiin edelleen heikentävästi rehevöittäen näin saaristoa ja suistoaluetta. Hanketoimijan pitääkin ensi tilassa ilmoittaa tarkasti, minne se aikoo rakentaa sähkötolppia Kolpanlahdelle. Vain tarkkojen sijaintien myöten voidaan laskea riittävän tarkasti meriperusteiden vaikutukset vesien virtauksiin ja tehdä näistä mallinnukset. Nämä pitää esitellä kiinteistönomistajille ensi tilassa. Virtauksien laskijoiden ammattitaito pitää tarkistaa myös erityisellä huolella, koska virtauksien vaikutus on olennainen vesistön tilaan vaikuttava asia.

Lisäksi yhdistys vaatii, että hanketoimijan pitää uskottavalla tavalla selvittää, miten pylväiden käyttöänsä jälkeen saariston ennallistaminen tapahtuu. Yhdistys edellyttää myös, että hanketoimija perustaa rahaston tai asettaa vakuuden, josta purkukustannukset katetaan.

Hyötytuulen järjestämässä yleisötilaisuudessa 19.8.2024 Hankekehityspäällikkö Juho Lappalainen totesi itse, että VE2 reitin rakentamisessa olisi huomattavia haasteita saaristovesien laadun ja niiden mataluuden vuoksi. Tämä reitti vaatisi myös huomattavan määrän enemmän perustuksia (tekosaaria) kuin reitti VE1.

Hanketoimija kertoo myös YVA-ohjelmassa, että merialueen pylväät saattavat ulottua jopa 84 metrin korkeuteen. Kun uudet pylväät tulisivat jo olemassa olevien, matalampien pylväiden viereen, rakentuu niissä kiinni olevista voimajohdoista useiden kymmenien metrien korkuinen "aita". Hanketoimijalta on vaadittava havainnekuvat jokaisesta pylvästä voimalinjoineen, jotta voidaan laskea ja nähdä, millainen "lintuverkko" ja maisemahaitta kahdesta erikorkuisesta ja vierekkäisestä voimajohtolinjasta muodostuisi. Jo nykyisin vesi- ja muuttolintuja sekä merikotkia löytyy vuosittain menehtyneenä, kun ne ovat lentäneet päin voimajohtoja. VE2-linjaus tuhoaa ja vaarantaa saariston linnuston pesimäalueita entisestään. Suiston ja saariston Natura-alue on merkittävä kokonaisuus myös koko EU:n kannalta.

Uusi voimajohtolinja pylväineen vaatisivat saaristossa myös laajoja puuston kaatamisia. Uusi linja vaatisi suoja-aluetta jopa 80 metriä. Yhdistys vaatii, että hanketoimija on selvitettävä, jääkö Kolpanlahdelle suunnitellun reitin alle luonnontilaista, vanhaa metsää, joka pitäisi kaataa voimalinjan alta tai suoja-alueelta pois. Samalla hanketoimijan pitää varmistaa, että uuden voimajohtolinjan vaikutusalueella on tehty museoviranomaisten toimesta kaikkia kiinteistöjä koskeva selvitys, onko alueella rakennusperintörekisterissä olevia tai sinne tosiasiallisesti kuuluvia rakennuksia. Tämän lisäksi hanketoimijan tulee kartoittaa merenpohjasta mahdolliset arkeologiset löydökset, kuten hylät, suunnitellun sähkönsiirtoreitin varrelta (esim. pengertiet, siltarakennelmat jne.) sekä tolppien perustusten ja tekosaarien ympäristöistä.

Hanketoimijan esittävät havainnekuvat sähkönsiirtoreitistä ovat hyvin epätarkkoja, eikä niitä suurentamalla saa tarkkaa selvyyttä siitä, miten reitti sijoittuisi esimerkiksi monille kiinteistöille sen varrella. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tulee esittää sekä merelle että mantereelle sijoittuva sähkönsiirto tarkennetuin tiedoin, jotta riittävä vaikutusten arviointi on mahdollista toteuttaa.

Mikäli sähkönsiirto VE2 mukaan toteutuisi, uudet suoja-alueet sekä huomattavasti vanhaa sähkölinjastoa korkeammat mastot muuttavat maisemaa merkittävästi ja johtavat useiden vakituisten asuntojen ja vapaa-ajanasuntojen käyttökieltoon ja pakkolunastuksiin. Hyötytuulen järjestämässä yleisötilaisuudessa 19.8.2024 AFRY:n edustaja totesi, että reittivaihtoehdoilla VE1 ja VE2 on saman

4.10.2024

verran kiinteistöjä sähkönsiirtoreitin varrella. Selvityksemme mukaan tämä ei pidä paikkaansa, vaan reitti VE2 jättäisi alleen ja lunastusuhan alle huomattavan määrän enemmän sellaisia kiinteistöjä, joilla on asuin- ja lomarakennuksia kuin reitti VE1. VE2-sähkönsiirtovaihtoehto koskettaa Kolpanlahdella yli 130 eri kiinteistöä. Hanketoimijan pitää ensi tilassa ilmoittaa, mitä kiinteistöjä käyttökielto tai lunastus koskisi.

Porin saaristossa on purjehdittu satojen vuosien ajan ja saaristolla on tärkeä merkitys vapaa-ajan ja matkailun kannalta. Viralliset venereitit ja perinnereitit kulkevat suunnitellun VE2 sähkönsiirtoreitin alta niin, että monelle kiinteistölle ei pääsisi kulkemaan muualta, kuin 2–3 voimajohdon alta. YVA-ohjelmassa ei ole VE2-vaihtoehdon osalta huomioitu esimerkiksi purjehdusta niin, että johtolinjat eivät rajoita liikkumista saaristossa. VE2-esityksessä ei ole myöskään huomioitu lakia saariston kehityksen edistämisestä, joka turvaa saariston yhteyksiä, liikkumista ja elinkeinoja. VE2-linja toteutuessaan estäisi saariston monipuolisen kehittämisen ja elinvoimaisuuden.

Ympärivuotisen huoltovarmuuden kannalta VE2-vaihtoehto on huono, koska Kolpanlahdella on pitkät rospuuttokaudet, jolloin saaristossa liikkuminen on mahdotonta. Tämä vaikeus on näkynyt jo olemassa olevan linjan ympärivuotisen huollon osalta.

Olemassa olevan linjan poistaminen

Kolpanlahden kiinteistönomistajat ry paheksuu sitä, että kerta toisensa jälkeen Kolpanlahdelle esitetään uusien voimalinjojen rakentamista, koska Porin saaristoon on sellainen rakennettu 1970-luvulla, vaikka tämän vanha linja/pylväsriivi on käyttöikänsä aivan lopussa.

Kyseinen linja on toteutettu aikanaan ilman YVA-käsittelyä, kansalaiskuulemista ja kiinteistönomistajien kuulemista, eikä sähkölinjan laajentamista voi perustella nykypäivänä enää 1970-luvun ratkaisuille tai arvoilla, eikä maakuntakaavalla, joka myös perustuu em. 1970-luvun ratkaisuihin ja YVA-käsittelyn puuttumiseen. Vastaavan kokoluokan vesistön ylityksiä ei Suomessa vireillä olevissa muissa sähkönsiirtohankkeissa ole yhdistyksellä tiedossa, eikä tällaisia ratkaisuja tulisi missään nimessä suosia nykyaikaisia kestävän kehityksen arvoja ajatellen myöskään uutta tuulivoimaa rakentaessa.

Kannatettava vaihtoehto olisi sen sijaan, että Porin saariston (Tahkoluoto-Skuutviiki) ilmajohtojen rakentamisesta luovutaan ja olemassa oleva 1970-luvulla rakennettu linja puretaan. Linja on rakennettu Tahkoluodon hiilivoimalan vuoksi ja nykyisin voimalinjan olemassaolo perustuu siihen, että Huoltovarmuuskeskus on varannut Meri-Porin voimalaitoksen kriisi- ja häiriötilanteiden varalle joulukuuhun 2026 asti. Tämän jälkeen olemassa oleva voimalinja on purettava, koska olemassaolon peruste poistuu. Tämä päätös noudattaisi myös EU:n ennallistamisasetusta, jonka mukaan 20 prosenttia EU:n maa- ja merialueista ennallistetaan vuoteen 2030 mennessä.

Lopuksi

Kyseessä oleva YVA-ohjelma on lyhyellä ajalla jo kolmas sähkönsiirtohanke, jossa esitetään, että Kolpanlahdelle rakennettaisiin uusi sähkönsiirtolinja. Viranomaisen on Kolpanlahden osalta syytä vihdoin todeta, että alue ei kestä uuden sähkönsiirtolinjan rakentamista. Tämä päätös pitää ohjata myös tulevia hanketoimijoita, jottei uusia esityksiä enää tule. Nykyinen tilanne, jossa kiinteistönomistajat joutuvat elämään vuodesta toiseen epävarmuudessa, on täysin kohtuuton. Mahdollisesti hankkeen edetessä eteen tulevat korvaustapaukset pitää perustua vapaaehtoisuuteen ja sopimuksiin. YVA-arvioinnissa on kuunneltava kiinteistönomistajia erityisen tarkasti.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Hankkeen YVA-ohjelman kohdassa 5.7 ja 12.2.1 on kerrottu lentoestelupaprosessista. Ilmailulaki on muuttunut 1.10.2023 lentoestelupaprosessin osalta. Aiemmin lentoestelupaa varten hakijan tuli pyytää ensin ilmaliikennepalvelujen tarjoajan (Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n) lentoestelausunto.

4.10.2024

Nykyisin lentoestelupahakemukseen ei tarvitse enää liittää ilmaliikennepalvelujen tarjoajan, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, lausuntoa aiotusta lentoesteestä. Liikenne ja viestintävirasto Traficom pyytää lausunnot lupahakemuksen saatuaan. Voimajohtolinjan reitti sijaitsee alueella, jossa lentoestelupa edellytetään, kun pystytettävän esteen korkeus on yli 30 metriä maanpinnasta.

Luonnonvarakeskus Luke

Pydyttynä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Luke näkee, että ohjelmassa ei ole riittävästi kuvailtu hankealueelle tehtäviä selvityksiä mm. linnuston ja kalaston osalta. Lajiston nykytilaa kuvaillaan hyvin suppeasti (esim. muuttolinnusto).

Maalle suunniteltavan voimajohdon osalta Luke huomauttaa, että luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Lisäksi on hyvä huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Soidinpaikkojen sijainnit tulisi ottaa huomioon reitin sijoittelussa. Kanalintujen soittimet saattavat häiriintyä, jos voimalinja rakennetaan liian lähelle soidinpaikkoja. Esimerkiksi metso on herkkä häirinnälle. Hankkeen vaikutuksia voidaan lieventää esim. ajoittamalla rakennusvaiheen työt soidinajan ja lintujen pesimä- ja/tai muuttoajan ulkopuolelle.

Huomiomerkintöjen lisääminen on tärkeää niille kohteille, joiden läheisyydessä on muutonaikaisia levähdysalueita.

Voimajohtoreitin läheisyydessä on useita muita eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita ja niiden sähkönsiirtoon liittyviä hankkeita. On tärkeää, että direktiivilajien asuttamilla alueilla otetaan huomioon muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin ja Natura-alueita mahdollisesti heikentäviin vaikutuksiin.

Lausunnon tiivistelmä

Riistalajiston osalta hankkeen vaikutuksia voidaan lieventää esim. ajoittamalla rakennusvaiheen työt soidinajan ja lintujen pesimä- ja/tai muuttoaikojen ulkopuolelle. Lisäksi Luke suosittelee huomiomerkintöjen lisäämistä niille kohteille, joiden läheisyydessä on muutonaikaisia levähdysalueita. Vaikutukset tässä tarkasteltavaan lajistoon voivat liittyä mm. liikkumisen vaikeutumiseen, helpottumiseen, resurssien saatavuuteen, elinympäristön pirstaloitumiseen ja laadun heikkenemiseen, reunavaikutuksiin ja erilaisen häiriön lisääntymiseen. Luke näkee, että hankkeen selostusvaiheessa tulee tarkoin kuvata tehtyjä selvityksiä ja huolella arvioida niiden pohjalta hankkeen vaikutuksia vesilinnustoon, muuttavaan linnustoon, kalastoon ja maalla kulkevan osuuden osalta riistalajeihin.

MTK-Satakunta ja MTK-metsänomistajat

Nähtävillä olo ja tiedottaminen

YVA-aineisto on mielestämme ollut riittävän ajan nähtävillä. Tämän lisäksi aineisto on ollut nähtävissä internetissä ja aiheesta on pidetty yleisötilaisuus. Palautetta on voinut antaa kirjallisesti yhteysviranomaiselle.

Huomiot YVA-arviointiohjelman sisällöstä

Pidämme tärkeänä Suomen energiahuollon uusiutumiskykyä ja energiaomavaraisuuden lisääntymistä. Samalla on tärkeä huomioida, etteivät maaseudun elinkeinotoimintaedellytykset heikkene energiakenttien ja linjojen rakentamisen seurauksena. Tämän vuoksi pidämme tietyin edellytyksin kannatettavana, että hanke toteutetaan joko VE1 tai VE2 mukaisena. Arvioitavat vaihtoehdot ovat selkeästi toisistaan eroavat, jota voidaan pitää arviointiohjelman vahvuutena. VE1:ssä ja VE2:ssa tuodaan esiin, että uudet voimajohtot sijoitetaan mahdollisimman suurelta osin nykyisten voimajohtojen yhteyteen. Arviointiohjelmassa ”yhteyteen” käsite tarkoittaa aiemman voimajohtolinjan rinnalla kulkevaa uutta linjaa. Korostamme, että voimajohtolinjat tulee ohjata ensisijaisesti yhteispylväsratkaisuun. Teknisesti jopa 400 kV voimajohtoja voi asentaa samaan pylvääseen, kuten Fingrid tekee jo nyt pilotinomaisesti kantaverkkoa laajentaessaan. Yhteisten pylväiden käyttöä tulee selvittää osana arviointiohjelmaa.

Arviointiohjelmassa mainitaan, että maa- ja merikaapelin käyttöä tutkitaan edelleen. Kannustamme tämän vaihtoehdon mukana pitämiseen. Vaikka kaapelien osalta vedotaan epävarmuuksiin, tulee huomioida, että nykyinen avojohtojen käyttö saattaa vaikuttaa turvallisemmalla ratkaisulla, koska ilmajohtojen käyttö on yleistä. Meri- ja maakaapeleiden osalta on huomioitava myös ne edut, joita näiden kaapelien käyttö tuo. Vaikka maa- ja merijohtojen käyttäminen on kustannuksiltaan korkeampi vaihtoehto, tulee arvioida kokonaisvaikutuksia. Arviointiohjelmassa tulee tuoda esiin, että avojohdon ja meri- ja maakaapelin välisiä etuja ja haittoja arvioidaan tasapuolisesti.

Nykyisten voimajohtojen rinnalle perustettavat linjaratkaisut ovat usein hyväksyttävämpiä, kuin toisistaan irrallisten johtokäytävien rakentaminen. Kumuloituvat haitat ovat kuitenkin huonosti tunnistettu. Mikäli linjoja ei sijoiteta aiempiin pylväisiin, koituu rinnakkaisesta linjasta tietyille maanomistajille yhteisvaikutusten kautta kohtuutonta haittaa.

Arviointiohjelmassa mainitaan pylväspaikkojen valintaan vaikuttavan ympäristönäkökulmat sekä tekniset ja taloudelliset tekijät. Pylväspaikat tulee olla esillä ja maanomistajilla tiedossa jo ennen, kuin YVA-selostusvaiheessa. Osana ympäristönäkökulmia tulee voimajohtopylväiden sijoittelun suhteen kuulla maanomistajia ja heidän huomionsa on otettava huomioon pylväiden sijoittelua suunniteltaessa. Korostamme, että kaikille maanomistajille, joita linja koskettaa, tulee saada tieto maastotutkimuksen ajankohdasta. Maastotutkimuksen osalta on toivottavaa, että tiedotuksessa hyödynnetään laajasti eri kanavia, jotta tieto saavuttaa myös ne maanomistajat, joita asia koskee, mutta joiden yhteystiedot eivät ole jostain syystä hankkeen käytettävissä.

Arviointiohjelmassa mainitaan, että pylväiden sijaintipaikkojen suunnittelun tavoitteena on lieventää haitallisia maankäyttö-, maisema- ja luontovaikutuksia pylväiden sijoittelulla ja teknisillä ratkaisuilla. Korostamme uudelleen, että arviointiohjelmassa mainitut näkökohdat on parhaiten huomioitu, kun linja toteutetaan yhteispylväsratkaisuna Fortum Power and Heat Oy:n omistaman linjan kanssa.

Mikäli hanke toteutetaan olemassa olevan linjan yhteyteen tai maakaapelina, huomautamme, että on työn tilaajan vastuulla, että työt toteutetaan asianmukaisin toimintatavoin. Elinkeinojen harjoittamista ei saa häiritä ja vaikeuttaa tarpeettomasti. Peltopylväiden osalta tulee välttää pintamaan sekoittumista muuhun maa-ainekseen. Käytännössä tämä on helpoin toteuttaa, kun pintamaat kerätään erilliseen kasaan ja levitetään lopuksi tasoitetun alueen pintaan. Kelirikkooa tulee välttää ja maanomistajien tulee saada yhteys helposti urakoitsijaan, jotta mahdollisesti väärät toimintatavat saadaan korjattua lisävahinkojen välttämiseksi. Aiheutetut vahingot esimerkiksi salaojissa ja maan rakenteissa tulee korjata viipymättä. Hankkeet, jotka toteutetaan kunnioittamatta elinkeinoja ja maanomistajia, haittaavat merkittävästi uusiutuvan energian investointien ja linjahankkeiden hyväksyttävyyttä. Nämä näkökohdat tulee selvittää ja avata selkeästi selostusvaiheessa sekä huolehtia esitettyjen periaatteiden toteutumisesta käytännössä.

4.10.2024

Linjalunastuksissa 50 vuotta on liian pitkä aika. Nykyinen kehitys maa- ja metsätaloudessa on nopeaa ja todellisten haittojen ja vaikutusten arviointi on vajavaista. Lunastuksissa, joissa omistaja ei vaihdu, tulee olla määräaika. Määräaika, jonka jälkeen lunastuskorvaukset tulee uudelleensopia, on hyvä olla kohtuullinen molemmille osapuolille, esimerkiksi 30 vuotta.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hyvin ne osa-alueet, joihin kohdistuu merkittävimmät vaikutukset. Vaikutuksia maa- ja metsätalouteen on kuitenkin mainittu vain pintapuolisesti. Vaikutuksina mainitaan muun muassa lunastus. Onkin totta, että lainsäädäntö ohjaa kaikki 110 kV ja sitä suuremmat linjat lunastusmenettelyyn. Meri- ja maatuulivoiman sekä aurinkovoiman sähköntuotantohankkeet eivät ole lakisääteisesti toteutettavia hankkeita, vaan ne toteutetaan markkinaehtoisesti. Siksi maanomistajille tulee maksaa rakentajan toimesta voimajohtolinjan maapohjan lunastuksesta sekä lakisääteinen lunastuskorvaus, että markkinaehtoinen lisäkorvaus.

Maa- ja metsätalouselinkeinoille kohdistuviksi myönteisiksi vaikutuksiksi on mainittu työllisyysmahdollisuus. Huomautamme, että alueellamme olleista muista hankkeista on syntynyt käsitys, että elinkeinoihin vaikuttavat työllisyysmahdollisuudet ovat kohdistuneet erittäin harvoihin yksilöihin. Työllistävyysvaikutus toki on ollut korkea, sillä hankkeiden toteuttamisen toimintatavat ovat olleet paikoin elinkeinoja kunnioittamattomia ja lisänneet yrittäjien työmäärää huomattavasti huolimattomasti toteutettujen kaivuiden ja jälkien siivouksen muodossa. Lisäksi hankkeissa maanomistajien yhteyshenkilö on ollut paikoin erittäin huonosti tavoitettavissa. Toivomme, että nämä seikat huomioidaan hankkeen selostusvaiheessa sekä mahdollisessa toteutusvaiheessa. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä pidämme, että toimintatavat tässä hankkeessa on elinkeinoja kunnioittavaa ja korvaustaso sellainen, että se lisää linjahankkeen hyväksyttävyyttä maanomistajien keskuudessa. Tällä hetkellä linjahankkeet aiheuttavat pääasiassa vastustusta, osin lamaannusta, sillä lunastustoimien yhteydessä heikomman osapuolen suoja ei toteudu. Huomautamme myös, että maa- ja metsätalous ovat Satakunnassa erittäin työllistäviä sektoreita niin tuotannossa kuin jalostuksessa. Voimajohtojen alle jäävä maa- ja metsätalouden tuotantoala on pois koko tuotantoketjusta, jolloin todelliset työllisyysvaikutuksetkin pitäisi selvittää koko ketjusta.

Huomautamme myös, että vaikka arviointiohjelmassa mainitaan, että elinkeinotoimintaan liittyvät vaikutukset kohdistuvat yleensä vain maa- ja metsätalousalueisiin voimajohdon reitillä tai sen välittömässä läheisyydessä, on vaikuttavuus kauaskantoisempi. Elinkeinojen kannalta lisäkuormaa aiheuttaa investointien suunnittelu, sillä uudet teknologiat, kuten ruiskutus- tai metsänkartoitusdronit, eivät ole käytettävissä linjojen alueella. Tämän vuoksi elinkeinoissa täytyy suunnitella investoinnit niin, että käytettävissä on erilaiset koneet linja-alueilla. Tämän tyyppiset negatiiviset vaikutukset tulevat lisääntymään huomattavasti lähitulevaisuudessa.

Voimajohdon ja sen elinkaaren arviossa ei oteta huomioon riittävästi toimia hankkeen elinkaaren lopussa. Linja-aukeat tulee ennallistaa siinä määrin, että se mahdollistaa maanomistajaa jatkamaan sitä liiketoimintaa, mitä linjan kohdalla on harjoitettu ennen linjan perustamista. Esimerkiksi metsäalueilla uuden metsän perustaminen johtokäytävän kohdalle tarkoittaa alueen raivaamisen, maanmuokkauksen ja istutustyöt, eli merkittäviä kustannuksia.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa ei oteta kantaa hankkeen aiheuttaman maankäytön muutokseen ekologisen kompensaation näkökulmasta. Maankäyttö muuttuu molemmilla voimajohtolinjauksilla VE1 ja VE2 erityisesti maa- ja metsätaloudessa. Näiden elinympäristöjen ekologista kompensaatiota tulisi edistää hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Porin kaupunki

Elinvoima- ja ympäristölautakunta päättää antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon sekä tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Elinvoima- ja ympäristölautakunnan lausunto on kaksiosainen. Ensimmäinen osa koostuu varsinaisesta YVA- ohjelmaa ja sen sisältöä koskevasta lausunnosta. Lausunnon ovat laatineet

kaavoitus-, ympäristö- ja terveysvalvonta- sekä ympäristösuunnitteluyksikkö. Lausunnon toisen osan muodostaa kasvupalvelut- yksikön lausunto voimajohtohankkeen elinkeinovaikutuksista.

1. YVA- ohjelma

Kaavoitusyksikkö

Kaavatilanne

Suunnitellut sähkösiirtolinjat kulkevat usean yleiskaavan alueella. Sähkönsiirtolinjoista VE2 noudattaa pääosin yleiskaavoissa osoitettuja linjauksia. Vaihtoehto VE1 osalta sähkönsiirtolinja poikkeaa yleiskaavoissa osoitetuista linjauksista osittain. Oikeusvaikutuksettomassa Reposaaari- Tahkoluoto- Ämttöö yleiskaavassa voimajohtolinjaus on esitetty VE1 linjauksesta poiketen Lynaskerista Rankkuun, jonka jälkeen se kulkee olemassa olevan voimajohdon vierellä. Ranta- asemakaavoitettujen alueiden osalta VE1 on osoitettu kulkemaan Lampaluodossa ranta- asemakaavan 609 R- 8 ylitse sekä Oodeen ranta- asemakaavan (609 R- 31) matkailua palvelevien loma- asuntojen korttelialueen (RM) läpi. Lisäksi linjaus viistää tai kulkee muutaman muun ranta- asemakaavan kautta Porin saaristotien varrella. Porin keskustan pohjoispuolella VE1 ja VE2 kulkevat vireillä olevan Luotsinmäki- Hyvelä- Perko asemakaavan 609 1600 kautta.

Sähkönsiirto

YVA- ohjelmassa on esitetty rakennettavaksi Tahkoluotoon uusi sähköasema voimajohtoa varten. Ohjelmassa ei kuitenkaan ole esitetty sähköaseman sijainnille paikkaa, määritelty sen tarvitsemaa maa- alueen kokoa tai esitetä selvittäväksi rakennettavan sähköaseman vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnissa tulee tarkastella vaihtoehtoisten sähkösiirtoreittien vaikutusten lisäksi sähköaseman rakentamisen aiheuttamat vaikutukset.sähköä

Tahkoluodossa sijaitsee satamatoimintoja ja teollisuutta, jotka käyttävät energiaa. Vaikutusten arvioinnissa on hyvä selvittää lainsäädännön muutosmahdollisuutta ja todennäköisyyttä sille, onko tuulivoimalla tuotettua energiaa mahdollisuutta käyttää myös suoraan merikaapeleiden rantautumisalueella teollisuuden ym. tarpeisiin.

Hankkeessa on tarkasteltu kahta erilaista sähkölinjan reittivaihtoehtoa. Vaihtoehto VE2 osalta on tunnistettu, että sähköpylväiden rakentaminen saattaa tarvita kulkuväylän ruoppaamisen merenlahtiin. YVA- prosessin vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös mahdollisen väylän ruoppauksen aiheuttamat vaikutukset.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Suunnitellun voimajohtohankkeen vaikutuksia tarkastellessa, tulee ottaa huomioon alueelle suunnitellut muut voimajohtohankkeet. Yhteisvaikutuksien tarkasteluun mukaan otettavissa hankkeissa ei ollut nimettynä Eolus Finland Oy:lla suunnitteilla olevia hankkeita. Eolus Finlandilla on suunnitteilla Selkämerelle kaksimerituulipuistohanketta, Navakka ja Wellamo, joiden vaihtoehtoiset sähkönsiirtoreitit on esitetty kulkevan lausunnolla olevan hankkeen vaihtoehto VE2 kanssa lähes samaa reittiä.

Ympäristö- ja terveysvalvontayksikkö

Terveydensuojelulain (763/1994) 2 §:n mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Toimintaa tulee harjoittaa siten, etteivät toiminnan liikenne, melu, päästöt ilmaan, maaperään tai vesiin aiheuta terveydensuojelulain tarkoittamaa vaaraa tai haittaa toiminnan vaikutuspiirissä oleville.

Toiminnan vaikutukset yksityisille talousvesikäytössä oleville kaivoille tulee selvittää ohjelman mukaisesti. Voimajohtojen sähkö- ja magneettikenttien aiheuttamista terveysvaikutuksista tulee pyytää lausunto Säteilyturvakeskukselta.

4.10.2024

Ympäristösuunnitteluksikkö

Arvioitavat vaihtoehdot

YVA- menettelyssä tarkastellaan nollavaihtoehdon (hanketta ei toteuteta) lisäksi kahta hankevaihtoehtoa. Kuten kaavoituksen näkökulmasta jo edellä todettiin, vaikutusten arvioinnissa on hyvä tarkastella myös toista VE0 vaihtoehtoa, jossa voimajohtoa ei tarvittaisi sähkön ohjautuessa suoraan mantereen puolelle rakentuvan teollisuuslaitoksen käyttöön.

Tekninen kuvaus

YVA- selostuksessa on tarpeen esittää voimajohdon ja johtoalueen sijainti maastossa peruskarttaliitteillä ja ilmakuvilla havainnollistamaan hankkeen sijoittumista. Aineiston tulee olla selkeää ja riittävän suurimittakaavaista, jotta voimajohtoalueelle ja sen läheisyyteen sijoittuvat asuin-, loma- ja yritysrakennukset ovat kiinteistöittäin erotettavissa. Myös rakennusten etäisyyden voimajohtolinjasta tulee käydä ilmi, sillä kummankin vaihtoehtoisen reitin välittömässä läheisyydessä alle 100 metrin etäisyydellä voimajohtolinjasta sijaitsee useita vapaa- ajan ja vakituisesti asuttuja asuinrakennuksia. Kartta- ja ilmakuvaliitteistä pitää olla myös nähtävissä kummalle puolelle nykyisiä linjoja uusi linja rakentuu.

Koska voimajohtoaukean leveys vaihtelee, YVA- selostuksessa tulee esittää johtoaukean kokonaisleveys eri suunnitteluväleillä. Samoin selostuksesta pitää käydä ilmi johtoalueelle jäävän maa- ja vesialueen pinta- ala kummankin vaihtoehdon osalta sekä sen jakautuminen maankäyttömuodoittain.

Lisäksi voimajohdon rakentamisen kuvaukseen on hyvä sisällyttää tieto pylväiden vaatimasta kaivualasta. Pylväiden perustusten rakentaminen kuluttaa myös luonnonvaroja kuten kiviainesta, jonka määrää hankkeen toteuttamiseksi on tarpeen arvioida YVA- selostuksessa.

YVA- ohjelmassa todetaan lyhyesti, että hankkeen suunnittelussa on tutkittu myös vaihtoehtoa, jossa sähkö siirrettäisiin maa- ja vesistökaapelien avulla ja että kaapelien hyödyntämistä osana sähkönsiirron kokonaisuutta selvitetään edelleen. Asiaa on syytä avata kattavammin YVA- selostuksessa.

Hankkeen edellyttämät luvat

YVA- selostuksessa maankäyttöoikeuksiin ja mahdollisiin lunastuksiin (esimerkiksi lunastettavien loma- asuntojen määrä ja korvaukset) liittyvää asiakokonaisuutta tulee käydä tarkemmin läpi. Sama koskee myös rakentamisrajoituksiin liittyviä kysymyksiä.

Maa- ja kallioperä

Merenpohjan sedimentit ovat Pihlavanlahden ja Kolpanlahden alueen kuormitushistoriasta johtuen laadultaan vaihtelevia, mikä on erityisesti huomioitava vaikutusarvioinnissa. Happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeen osalta tulee myös selvittää vaikutukset haja- asutusalueen kaivoihin.

Pintavedet

Pintavesien osalta arviointiohjelmasta ei selviä miten arviointi tehdään.

Kasvillisuus, eläimistö ja suojelukohteet

Sekä uudet johtokäytävät että olemassa olevien rinnalle rakentuvat, laajenevat johtokäytävät voimistavat pirstoutumisvaikutusta, kaventavat elinympäristöjä sekä muodostavat liikkumisesteitä. Näiden vaikutusten arviointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Voimajohtolinjojen alueella on METSO- ohjelmaan luokiteltuja arvoalueita. YVA- selostuksessa ne kaikki on huomioitava. YVA- ohjelmassa on tarkasteltu ainoastaan Tahkoluodon aluetta. Metsoalueet ja näihin liittyvä karttakuva puuttuu kokonaan Lampaluodon alueelta. VE 1 kulkee Metso I- luokan

4.10.2024

lehtokuvioden 156, 158 ja mahdollisesti myös 159 läpi. Lisäksi näyttäisi, että VE 2 kulkisi Lampaluodolla Metso III- luokan lehtoalueen (kuvio 128) läpi sekä mahdollisesti myös kuvion 132 läpi. Kuviot 113, 114, 115 ja 107 saattavat myös osua VE 1:n linjalle. YVA- ohjelman karttakuva ei ole riittävän tarkka asian todentamiseen.

Yksityisistä suojelualueista Pirkonmaa sijaitsee lähimmillään vain 60 metrin etäisyydellä suunnitellusta voimajohtolinjasta. On mahdollista, että näin lyhyt suojavyöhyke luonnonsuojelualueelle heikentää sen tilaa. Asia tulee arvioida YVA- selostusvaiheessa.

Suunniteltujen voimalinjojen alueella esiintyy vieraslajeista ainakin jättipalsamia ja komealupiinia. Myös kurturuusu on sijaintiin nähden hyvin mahdollinen. Vieraslajia sisältävät kaivetut maamassat pitää käsitellä vieraslajien vaatimalla tavalla, jotta kaivuumaassa olevat siemenet ja juurenkappaleet eivät pääse leviämään maastossa.

Linjavaihtoehdot kulkevat myös linnustollisesti arvokkailla alueilla, joten törmäyksiä estäviä merkintöjä on tehtävä matalalla kynnyksellä. YVA- selostukseen on jo hyvä liittää esitys alueista, joilla niitä tarvitaan.

Ihmisten elinolot ja viihtyvyys

Ihmisiin kohdistuvia, sosiaalisia vaikutuksia syntyy niin voimajohtoon rakentamisen kuin sen käytön aikana. Kuten YVA- ohjelmassa todetaan, sosiaalisten vaikutusten arvioinnin yhtenä tavoitteena on vahvistaa eri osapuolten välistä tiedonvaihtoa ja vuoropuhelua. Vuorovaikutus voimajohtoreitin maanomistajien sekä alueen vakituisten ja loma- asukkaiden kanssa on tärkeää. YVA- ohjelman mukaan YVA- menettelyn kuluessa tapahtuvassa vuorovaikutuksessa seurataan näkemyksiä tiedonsaannin riittävydestä ja viestintää ja vuorovaikutusta lisätään tarvittaessa YVA-menettelyn edetessä. Tiedonsaantia ja palautetta on tässä vaiheessa YVA- prosessia hyvä edistää esimerkiksi karttapalautejärjestelmän avulla.

Voimajohtohankkeen ihmisiin kohdistuvat vaikutukset - asumisviihtyvyys, virkistysalueiden käyttö, voimajohtoon melu, sähkö- ja magneettikenttien muutos nykyiseen nähden sekä maiseman muutokset - tulee arvioida perusteellisesti. On myös tärkeää, että haittojen lieventämismahdollisuudet asuin- ja lomarakennusten läheisyydessä selvitetään huolellisesti.

Yhteisvaikutukset

Arviointiohjelmassa on todettu, että hankkeen toiminnasta ja muista alueen toiminnoista sekä suunnitelluista hankkeista aiheutuu yhteisvaikutuksia ympäristöön muun muassa maiseman, melun ja maankäytön osalta. YVA- selostuksessa on tärkeää esittää selkeästi kartalla ja ilmakuvien olemassa olevat sekä vireillä tai rakenteilla olevat muut hankkeet ja toiminnot, jotta on helpompi hahmottaa niiden keskinäinen sijoittuminen.

Samoin selostuksessa tulee huomioida, että sähkönsiirtoreitin läheisyydessä on myös vireillä asemakaavahankkeita, jotka mahdollistavat rakentaa lisää uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä energiahankkeita. Tällainen on muun muassa Kirrinsannan (609 1771) asemakaavan muutokseen sisältyvä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue, jolle saa sijoittaa aurinkoenergian tuotantolaitoksen.

Niin ikään Satakunnan vaihemaakuntakaava 2:ssa Peittoon alueelle on aurinkoenergian tuotannon kehittämisen kohdealue - merkinnällä osoitettu merkittävä aurinkoenergian tuotantoon soveltuva alue. Peittoon seutuville sijoittuu myös Kankaankulman alue, joka mainitaan Porin kaupungille laaditussa teknisessä esiselvityksessä aurinkoenergian tuotantoon soveltuvista alueista Porissa.

Haittojen ehkäisy ja lieventäminen

YVA- selostuksessa tulee arvioida mahdollisuuksia kompensoida häviäviä tai heikentyviä luontoarvoja tai ekologiaa yhteyksiä, jos niiden hävittämistä ei voida välttää.

Teknisiä huomioita

Arviointiohjelmaa voi pitää sinällään laadukkaana. Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä huomiota, että selkeää ja ymmärrettävää ilmaisua tuetaan laajalla ja riittävän yksityiskohtaisella karttaliite- ja havainnekuvamateriaalilla. Havainnekuvia tarvitaan sekä nykytilanteesta että lopputilanteesta vaihtoehdon VE1 tai VE2 toteutuessa.

YVA- ohjelmassa sivulla 52 uhanalaisen, vedessä elävän meriuposkuoriaisen nimi on kirjoitettu järjestelmällisesti väärin ja nimi tulee korjata YVA- selostukseen.

YVA- ohjelmassa sivulla 175 puhutaan Rankölandetista. Yhdenmukaisuuden vuoksi on parempi puhua Rankkuusta kuten dokumentissa muuallakin on jo tehty.

YVA- selostuksen painettu versio tulee asettaa nähtäville Porin kaupungin ja valtion toimijoiden yhteiseen asiakaspalvelupisteeseen Porin Leijonaan, joka se sijaitsee osoitteessa Yrjönkatu 6, 28100 Pori. Kaupungilla ei ole enää palvelupistettä osoitteessa Yrjönkatu 13.

2. Voimajohtohankkeen elinkeinovaikutuksia

Tahkoluoto- Ulvila 400+110 kV voimajohtohanke tarjoaa merkittävän mahdollisuuden edistää Suomen ympäristö- ja hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamista samalla, kun se tukee Satakunnan alueen elinkeinorakenteen vahvistumista. Hankkeen myötä voidaan saavuttaa huomattavia taloudellisia ja sosiaalisia hyötyjä sekä rakennusvaiheessa että pitkällä aikavälillä hankkeen ollessa tuotantovaiheessa.

Ympäristö- ja hiilineutraalisuustavoitteiden tukeminen

Voimajohtohankkeen keskeisenä tavoitteena on mahdollistaa Tahkoluodon merituulipuiston laajennus, joka on merkittävä askel Suomen hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamisessa vuoteen 2035 mennessä. Uusiutuvan energian tuotannon lisääminen on välttämätöntä, jotta Suomi voi saavuttaa sitoumuksensa vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja siirtyä kohti hiileneutraalisuutta. Tämä hanke tukee suoraan näitä kansallisia tavoitteita ja edistää Satakunnan asemaa johtavana uusiutuvan energian tuotantoalueena, mikä vahvistaa alueen roolia kestävän kehityksen edelläkävijänä.

Sähköinfrastruktuurin vahvistaminen

Poriin kohdistuu merkittävää energiaintensiivistä puhtaan siirtymän investointikysyntää. Voimajohtohankkeen toteuttaminen tuo merkittäviä parannuksia Satakunnan alueen sähköinfrastruktuuriin. Uusi 400+110 kV voimajohto mahdollistaa paitsi merituulipuiston sähkönsiirron, myös alueen teollisuuden ja muiden elinkeinojen toimintavarmuuden lisäämisen ml. investointikysynnän toteutumisen. Parantunut sähkönsiirtoyhteys varmistaa, että alueen yritykset voivat luottaa vakaaseen ja luotettavaan energiainfrastruktuuriin, mikä on edellytys uusien lisäinvestointien houkuttelemiseksi alueelle. Tämä edistää elinkeinoelämän kasvua ja kehitystä sekä tukee alueen kilpailukykyä vahvistumista niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Vahvistettu sähköverkko tukee uusien teollisuus- ja palvelualojen kehittymistä.

Rakennusvaiheen työllisyysvaikutukset

Rakennusvaiheen aikana hanke luo merkittäviä työllistymismahdollisuuksia paikalliselle työvoimalle. Voimajohtohankkeen rakennustyöt edellyttävät laajaa ammattilaisten joukkoa, mukaan lukien teknisen alan osaajia, rakennustyöntekijöitä sekä logistiikka- ja kuljetusalan ammattilaisia. Tämä lisää suoraan työllisyyttä ja tarjoaa samalla paikallisille yrityksille, erityisesti palvelualoille, kuten majoitus- ja ravitsemuspalveluille, merkittäviä taloudellisia mahdollisuuksia.

Näiden myönteisten vaikutusten valossa voimajohtohankkeen toteuttaminen on suositeltavaa. Hanke ei ainoastaan tue Suomen ja Satakunnan ympäristö- ja hiilineutraalisuustavoitteita, vaan se luo myös

4.10.2024

merkittäviä taloudellisia ja sosiaalisia hyötyjä niin paikallisesti kuin kansallisestikin. Tämä tekee hankkeesta strategisesti tärkeän osan Suomen energiainfrastruktuurin ja elinkeinoelämän kehittämisessä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastettiin kokouksessa.

Porin Pursiseura ry

Porin Pursiseuralla on Pihlavanlahden ja Kolpanlahden alueella aktiivista toimintaa. Järjestämme mm. venekilpailuja ja erilaisia saaristoon suuntautuvia virkistys- ja retkeilytapahtumia.

Seurassamme on noin 130 jäsentä, näistä monet veneilevät nimenomaan Pihlavanlahden ja Kolpanlahden alueella. Porin Pursiseura on mukana Porin turismin kehittämisessä. Yhdistyksellä on vierasvenelaituri, palveluja retkiveneilijöille sekä kaikelle yleisölle auki oleva paviljonki, jossa on anniskeluravintolatoimintaa. Seuralle pääsee niin veneellä, kuin autollakin. Suunnitellut voimalinjat heikentävät alueen vetovoimaisuutta ja haittaavat turismin kehitystä ja siten myös Porin Pursiseuran toimintaa.

Alla Kolpanlahden kiinteistönomistajien laatima lausunto / mielipide Suomen Hyötytuuli Oy:n Tahkoluoto-Ulvila 400+110 kV voimajohtohankkeen ympäristövaikutuksista, jonka mekin allekirjoitamme:

Vastustan esitettyä sähkönsiirtovaihtoehtoa (VE2) Kolpanlahdella, koska sen toteuttaminen ei onnistu herkässä ja ahtaassa luontoympäristössä ilman merkittäviä ja korjaamattomia haittavaikutuksia luonnolle, eläimille ja ihmisille. Sähkönsiirtovaihtoehto VE2 on ristiriidassa EU:n ennallistamisasetuksen kanssa ja se on myös EU:n vesipuitedirektiivin vastainen.

Yleistä alueesta

Porin Kolpanlahti on ainutlaatuinen luontoalue ja käytännössä Porin saaristo. Se on kansallisesti merkittävä muutto- ja merilintualue. Alue rajoittuu etelässä Natura-luonnonsuojelualueeseen ja lännessä Selkämeren kansallispuistoon. Alue on myös kulttuurihistoriallisesti arvokas. Siellä olevat kiinteistöt edustavat moni-ikäistä ja monikerroksista huvila- ja mökkikulttuuria aivan 1900-luvun alusta alkaen. Alueella on myös muinaisjäännöksiä. Alue on lisäksi merkittävä vapaa-aika- ja luontomatkailukohde.

Hankkeet vaikutukset ympäristöön ja vaatimuksia

Kolpanlahden vesistön tila on todettu jo hanketoimijan YVA-ohjelmassa välttäväksi. Uusien sähkötolppien rakentaminen Kolpanlahdelle heikentäisi vesistön tilaa merkittävästi entisestään, kun huomioi, että jopa hanketoimija itse kirjoittaa arviointiohjelmassa, että ”Meriperustuksille tai pienille saarille rakennettavia pylviä reitillä on noin 16 kappaletta. Etenkin Kolpanlahden merialueen pylvät sijaitsevat rakentamisen kannalta erittäin haastavissa paikoissa.” Lisäksi hanketoimija toteaa, että ”Merialueella työkohteelle kulkeminen työkoneilla muodostuu erityiseksi haasteeksi. Vaihtoehtoisiksi on tunnistettu kulkuväylien ruoppaaminen merenlahtiin siten, että rakentaminen voidaan suorittaa lauttakalustolta. Vaihtoehtoisesti voidaan hyödyntää väliaikaisia työmaasiltoja, ponttoonisiltoja tai pengertietä, joka rakennetaan alueelle rakentamisen ajaksi ja puretaan voimajohdon käyttöönoton jälkeen tarvittavin osin.” Kuudentoista uuden pylvään rakentaminen Kolpanlahdelle nykyisen linjan ja tolpaston viereen vaarantaisi monin tavoin Kolpanlahden ympäristön tilaa.

Jo rakennusvaiheen aikana merenpohjaa on ruopattava. Tämä saattaa vapauttaa merenpohjan kerroksista haitta-aineita, joita on vuosikymmenten ajan laskettu niin Kokemäenjokeen kuin Pihlavanlahteenkin, ja jotka ovat ajautuneet Kolpanlahteen. Allekirjoittanut vaatii, että ennen ruoppausta merenpohjasta on otettava riittävän syvältä näytteet kaikilta ruopattavilta alueilta. Lisäksi

4.10.2024

vaadin, että vesinäyteitä otetaan koko ruoppauksen ajan, jottei haitta-aineita vapaudu vesistöön. Lisäksi kiinteistönomistajille on tarkoin kerrottava, minne ruoppausmassa läjitetään.

Sähkötolppien vaatimat uudet tekosaaret ja meriperusteet tulisivat vaikuttamaan hyvin haitallisesti Kolpanlahdella vedenvirtauksiin. Jo aiemmin Kolpanlahdelle rakennetut pengertie ja pengerrautatie sekä Pohjoisen satamatien sillat ovat heikentäneet Kolpanlahdelle vesivirtauksia. Tästä johtuen Kolpanlahti madaltuu ja sen vesistön tila on heikentynyt. Uusien tolppien perusteet tulisivat vaikuttamaan vesien virtauksiin edelleen heikentävästi. Hanketoimijan pitääkin ensi tilassa ilmoittaa tarkasti, minne se aikoo rakentaa sähkötolppia Kolpanlahdelle. Vain tarkkojen sijaintien myöten voidaan laskea riittävän tarkasti meriperusteiden vaikutukset vesien virtauksiin ja tehdä näistä mallinnokset. Nämä pitää esitellä kiinteistönomistajille ensi tilassa. Virtauksien laskijoiden ammattitaito pitää tarkistaa myös erityisellä huolella, koska virtauksien vaikutus on olennainen vesistön tilaan vaikuttava asia.

Hanketoimija kertoo myös YVA-ohjelmassa, että merialueen pylväät saattavat ulottua jopa 84 metrin korkeuteen. Kun uudet pylväät tulisivat jo olemassa olevien, matalampien pylväiden viereen, rakentuu niissä kiinniolevista voimajohdoista useiden kymmenien metrien korkuinen "aita". Hanketoimijalta on vaadittava havainnekuvat jokaisesta pylvästä voimalinjoineen, jotta voidaan laskea ja nähdä, millainen "lintuverkko" ja maisemahaitta kahdesta erikorkuisesta ja vierekkäisestä voimajohtolinjasta muodostuisi. Jo nykyisin vesi- ja muuttolintuja sekä merikotkia löytyy vuosittain menehtyneenä, kun ne ovat lentäneet päin voimajohtoja. VE2-linjaus tuhoaa ja vaarantaa saariston linnuston pesimäalueita entisestään. Suiston ja saariston Natura-alue on merkittävä kokonaisuus myös koko EU:n kannalta.

Uusi voimajohtolinja ja pylväät vaatisivat saaristossa myös laajoja puuston kaatamisia. Uusi linja vaatisi suoja-aluetta jopa 80 metriä. Uudet ja laajemmat suoja-alueet johtavat myös asuntojen käyttökieltoon ja lunastuksiin. VE2-sähkönsiirtovaihtoehto koskettaa Kolpanlahdelle yli 130 eri kiinteistöä. Hanketoimijan pitää ensi tilassa ilmoittaa, mitä kiinteistöjä käyttökielto tai lunastus koskisi.

Porin saaristossa on purjehdittu satojen vuosien ajan ja saaristolla on tärkeä merkitys vapaa-ajan ja matkailun kannalta. YVA-ohjelmassa ei ole VE2-vaihtoehdon osalta huomioitu esimerkiksi purjehdusta niin, että johtolinjat eivät rajoita liikkumista saaristossa. VE2-esityksessä ei ole myöskään huomioitu lakia saariston kehityksen edistämisestä, joka turvaa saariston yhteyksiä, liikkumista ja elinkeinoja. VE2-linja toteutuessaan estäisi saariston monipuolisen kehittämisen ja elinvoimaisuuden.

Ympärivuotisen huoltovarmuuden kannalta VE2-vaihtoehto on huono, koska Kolpanlahdella on pitkät rospuuttokaudet, jolloin saaristossa liikkuminen on mahdotonta. Tämä vaikeus on näkynyt jo olemassa olevan linjan ympärivuotisen huollon osalta.

Olemassa olevan linjan poistaminen

Allekirjoittanut paheksuu sitä, että kerta toisensa jälkeen Kolpanlahdelle esitetään uusien voimalinjojen rakentamista, koska Porin saaristoon on sellainen rakennettu 1970-luvulla, vaikka tämän vanha linja/pylväsritvit on käyttöikänsä aivan lopussa.

Kyseinen linja on toteutettu aikanaan ilman YVA-käsittelyä, kansalaiskuulemista ja kiinteistönomistajien kuulemista, eikä sähkölinjan laajentamista voi perustella nykypäivänä enää 1970-luvun ratkaisuille tai arvoilla, eikä maakuntakaavalla, joka myös perustuu em. 1970-luvun ratkaisuihin ja YVA-käsittelyn puuttumiseen.

Kannatettava vaihtoehto olisi sen sijaan, että Porin saariston (Tahkoluoto-Skuutviiki) ilmajohtojen rakentamisesta luovutaan ja olemassa oleva 1970-luvulla rakennettu linja puretaan. Tämä päätös noudattaisi myös EU:n ennallistamisasetusta, jonka mukaan 20 prosenttia EU:n maa- ja merialueista ennallistetaan vuoteen 2030 mennessä.

Lopuksi

Kyseessä oleva YVA-ohjelma on lyhyellä ajalla jo kolmas sähkönsiirtohanke, jossa esitetään, että Kolpanlahdelle rakennettaisiin uusi sähkönsiirtolinja. Viranomaisen on Kolpanlahden osalta syytä vihdoin todeta, että alue ei kestä uuden sähkönsiirtolinjan rakentamista. Tämä päätös pitää ohjata myös tulevia hanketoimijoita, jottei uusia esityksiä enää tule. Mahdollisesti hankkeen edetessä eteen tulevat korvaustapaukset pitää perustua vapaaehtoisuuteen ja sopimukseen. YVA-arvioinnissa on kuunneltava kiinteistönomistajia erityisen tarkasti.

Puhtaan meren puolesta ry

YVA-ohjelmassa ei selkeästi perustella miksi VE1 kulkisi vain osin olemassa olevan voimajohdon rinnalla Kellahti-Ulvila. Ja miksi uutta voimajohdon linjausta tässä vaihtoehdossa esitetään. VE2 vaihtoehto siis kulkisi olemassa olevan voimajohdon rinnalla. Tämän vaihtoehdon esittely on valitettavan puutteellinen, sillä olemassa olevien voimajohtojen perustusten ja käytettyjen alueiden laajennus olisi tulla tarkemmin eritellä. Sivulla 28 todetaan, että "Uuden 400+110 kV voimajohdon reittiä on tarkasteltu olemassa olevan 400 kV voimajohdon rinnalle vaihtoehdossa VE2. Tahkoluodosta Ulvilaan on 1970-luvulla rakennettu voimajohto Ulvila-Meri-Pori Pohjolan Voima Oy:n toimesta, nykyisin kyseisen 400 kV voimajohdon omistaa Fortum Power and Heat Oy. Vaihtoehtoa pidetään haastavana vaihtoehtona toteuttaa, mutta mm. valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vuoksi se päätettiin pitää mukana vaihtoehtotarkastelussa." Tuota haastavuutta ei tässä nyt avata tarkemmin, jos vaihtoehdossa VE1 on myös mukana Kellahti-Ulvila niin mikä tekee vaihtoehdosta VE2 haastavan. Peittoon alueen kierto ei yksin selitä miksi vaihtoehto VE2 on haastava ja VE1 uutta kiertolinjaa, jossa myös joudutaan tekemään ympäristöä kuormittavia ja haittaa-aiheuttavia muutoksia enemmän aina halki Pihlavanlahden Lampaluotoon ja sieltä edelleen Kellahteen.

Sivulla 19 todetaan "Molemmat linjaukset pyrkivät hyödyntämään mahdollisimman paljon olemassa olevien voimajohtojen linjauksia ja linjausvaihtoehtojen pituudet ovat noin 38 ja 42 kilometriä. Tässä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA-menettelyssä) tunnistetaan, arvioidaan ja kuvataan tämän voimajohtohankkeen keskeiset ympäristövaikutukset." Tämän perusteella olisi luonnollista kuvata tarkemmin perustelut sille, miksi vaihtoehtoa VE1 ehdotetaan ja perustelut vaihtoehto VE2:n tuomille muutoksille olemassa olevaan voimalinjastoon erillisinä dokumentaationa punniten juurikin ympäristövaikutukset tarkemmin koskien vaihtoehto VE1 linjaa ja VE2 linjassa esittää vaihtoehto Peittoon rajallisemmin kiertävälle linjalle.

Termi Tuulipuisto on harhaanjohtava, koska termi puisto määritetään virkistysalueeksi, jota tuulivoima-alue ei ole. Jatkossa on hyvä käyttää tuulivoimala- käsitettä sekoittamatta tuulivoima-alueita puistoihin. Toki Suomen Tuulivoimayhdistys käyttää puistokäsitettä, mutta kyse lienee positiivisen näkökulman luomisesta. Lainsäädännössä käytetään termejä tuulivoima-alue, tuulivoimala (esim. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20130490>). Samoin Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamisen ohjeet käyttävät lainsäädännössä esiintyviä käsitteitä. AFRY:n YVA-suunnitelman alussa (s.22) esitellään myös merituulivoimarakentamista, ja käytetään käsitettä merituulipuisto. PMP haluaa huomauttaa, että hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä on edennyt lausunto vaiheeseen ja käsite merituulivoima on terminä lain mukaan oikea <https://tem.fi/-/lakiluonnosmerituulivoiman-edistamisesta-talousvyohyhykkeella-lausunnolle>

Merialueille suunnitellut uudet rakenteet

VE1 toisi suistoalueelle uuden mereen ja ympäristöön vaikuttavan rakentamisen. VE2 siis lisäisi olemassa olevan voimalinjan rinnalle uuden. Puhtaan meren puolesta arvioi, että uudelle merialueelle (VE1 Tahkoluoto-Lampaluoto- Korhpolma) sijoitettava voimalinja aiheuttaa enemmän ympäristöhaittoja kuin nykyisen voimalinjan rinnalle pystytettävät uuden linjan rakenteet. Lisäksi on huomioitava, että (s.192) Kuvassa 13-6 esitetään VE1 halkovan ns. Luonnonsuojeluohjelma-alueetta. Tämän ohjelma-alueen tavoitteet tulee myös erikseen selvittää hankkeen YVA-ohjelmassa.

Satakuntaliitto

Lausunnolla oleva ympäristövaikutusten arviointiohjelma etenee Satakuntaliiton käsityksen mukaan johdonmukaisesti YVA-lain edellyttämällä tavalla ja on sisällöltään selkeä ja helposti luettava. Hankevaihtoehdot ovat tunnistetusti erilaisia, ja myös vaikutuksiltaan erilaisia VE2 kulkiessa pääosin jo olemassa olevaa voimajohtoaluetta pitkin, osin Kolpanlahden poikki, VE1 vaihtoehdon avatessa isolta osin aivan uuden reitityksen ja kulkiessa pääosin mantereella tai saaristossa.

Satakuntaliitto kiinnittää ympäristöohjelman sisältöä arvioidessaan erityistä huomiota siihen, miten hankkeen toteuttamisvaihtoehtoja ja vaikutuksia selvitetään ja arvioidaan Satakunnan maakuntakaavoissa osoitettuihin merkintöihin ja merkintöjen suunnittelumääräyksiin verraten.

Suurin osa voimajohtoreittien linjausvaihtoehdoista sijaitsee Satakunnan maakuntakaavan matkailun kehittämisvyöhykkeellä. Suunnittelumääräyksen mukaan vyöhykkeiden sisällä toteutettavassa alueidenkäytön suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota matkailuelinkeinojen ja virkistyspalveluiden kehittämiseen. Suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin elinkeinoihin ja asutukseen. Matkailuun liittyviä toimintoja suunniteltaessa ja vyöhykkeen vetovoimaisuutta kehitettäessä tulee ottaa huomioon vyöhykkeen erityisominaisuudet ja niiden ominaispiirteiden säilyttäminen.

Satakuntaliitto korostaakin kulttuuri-, virkistys- ja luonnonarvoihin sekä elinkeinoihin ja asuinoloihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin merkitystä. Hankkeessa tulee arvioida hankkeen toteuttamisen vaikutuksia suhteessa Satakunnan maakuntakaavoissa osoitettuihin varauksiin. Asuinoloihin sekä kulttuuri-, virkistys- ja luonnonarvoihin kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida riittävän laajasti ottaen huomioon hankkeen eri vaihtoehtojen vaikutusalueet. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös yhteisvaikutukset muiden hankkeiden vaikutusten kanssa.

Toteutusvaihtoehtojen vaikutukset ja mahdolliset erot tulee tuoda selkeästi esille ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa. Lisäksi ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella tehtävien päätelmien perusteluihin tulee kiinnittää erityistä huomiota ja perustelut sekä johtopäätökset tulee esittää selkeästi ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa. Satakuntaliitto kehottaa huomioimaan seuraavia tarpeita selostusvaiheessa: Alueella on vireillä kaavaprosesseja, jotka on otettava huomioon. Satakuntaliiton verkkosivuilta löytyy maakuntakaavavalmistelun taustaselvityksiä, jotka tulee ottaa huomioon ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Ohjelmassa käsitellään ihmisten elinoloja ja viihtyvyyttä. Perusteellisempi selvitys sosiaalisten vaikutusten arvioinnista, kuten paikallisen yhteisön mielipiteiden ja tarpeiden kattavampi analyysi, voisi olla tarpeen toimintojen yhteensovittamiseksi. Satakunnan maakuntakaavan matkailun kehittämisvyöhykkeen (Porin rannikkoseutu) suunnittelumääräyksessä on edellytetty, että vyöhykkeiden sisällä toteutettavassa alueidenkäytön suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota matkailuelinkeinojen ja virkistyspalveluiden kehittämiseen. Suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin elinkeinoihin ja asutukseen.

Maisemarakennetta koskevassa vaikutusten arvioinnissa on tarpeen tarkastella VE1 vaikutuksia Porin saaristotien (seututie 272, Pohjoinen satamatie) merimaisemareitin varrella. Maakuntakaavassa on esitetty ulkoilu- ja virkistysreititarveyhteys ko. maisemareitille. Alueelle on osoitettu erikseen matkailun ja virkistyskehittämisen yhteystarve Yterin alueen sekä Ahlaisten seudun välillä. VE1 vaihtoehto kulkee osin myös Satakunta-Pirkanmaa ohjeellisen ulkoilureitin linjauksen vaiheilla. Näiltä reiteiltä, ja erityisesti merimaisemareitin osalta on tarpeen esittää selostuksessa havainnekuvia. Lisäksi tulee huomioida, että voimajohtovaihtoehto V1 sijaitsee osin Satakunnan maakuntakaavassa osoitetun Ahlaisten valtakunnallisen maisema-alueen (VMA) sisällä.

4.10.2024

Voimajohtolinjoilla esiintyy suurella todennäköisyydellä happamia sulfaattimaita molemmilla johtoreittivaihtoehdoilla. Suunnittelussa tähän on kiinnitettävä erityistä huomiota, sillä rakentamistoimet happamilla sulfaattimaa-alueilla voivat aiheuttaa maaperän happamoitumista ja happaman metallipitoisen valunnan muodostumista Selkämeren suuntaan. Satakunnan maakuntakaavan suunnittelumääräyksenä on, että koko maakuntakaava-alueella on yksityiskohtaisen alueidenkäytön suunnittelun oltava alueelle kohdistuvien vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien toteuttamista edistävää.

Muita huomioita:

Satakuntaliiton huomion mukaan ohjelmassa ei olisi mainittuna, että Kolpanlahti on kokonaisuudessaan EMMA kohde (Suomen ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontoalueet; Kokemäenjoen suisto). Kappaleessa 13.1.3. on tapahtunut ilmeisesti virhe kartassa 13.5. esitetyn mukaan. Toisin kuin tekstissä esitetään, hankevaihtoehdon V2 linja kulkee kartassa valtion muun suojelualueen läpi.

Lisäksi yksityisen suojelualueen osalta teksti on hieman harhaanjohtava (linja sekä kulkee että ei kulje yksityisen suojelualueen läpi?). Ohjelmassa mainitaan (s. 182) ettei linjoilla ole tiedossa luonnonsuojelulain 64 § nojalla suojeltuja luontotyyppejä. Kuitenkin sivulla 183 mainitaan, että suunnitelluille reiteille sijoittuu maankohoamisrannikon primaarisuksessiovaiheen nuoria tervaleppämetsiä (todennäköinen LSL 64 §:n mukainen tervaleppämetsä). Sijainteja ei ole esitetty.

Teknisessä kuvauksessa olisi jatkossa hyvä avata paremmin voimajohdon korkeutta, jotta mm. maisemavaikutuksia on helpompi mieltää. Ohjelmassa ei esitetä havainnekuvia voimajohdoista merellä. Ne olisivat kuitenkin tarpeellisia vaikutusten hahmottamiseksi. Havainnekuvissa tulee esittää kaikki suunnitelman mukaiset tulevat ja jäävät rakenteet.

Ilmastonmuutoksen osalta hankevaihtoehtojen arvioinnissa kannattaa ottaa huomioon sekä sopeutuminen että hillintätoimet. Suunnittelussa olisi tarpeen huomioida myös esim. ilmastonmuutoksen aiheuttaman mahdollisen merenpinnan nousun vaikutukset eri hankevaihtoehdoissa. Satakunnan maakuntakaavan 2014 koko maakuntakaavaa koskevana yleisenä suunnittelumääräyksenä on, että alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja tulviin liittyvät riskit. Uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille. Tästä voidaan poiketa vain, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen osoitetaan, että tulvariskit pystytään hallitsemaan ja että rakentaminen on kestävä kehityksen mukaista. Suunniteltaessa alueelle tulville herkkiä toimintoja tulee tulvasuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kaavaselostuksessa on todettu, että rakentamisen ja muun varsinaisen alueidenkäytön ohella suuri merkitys on mm. energiaverkostojen sekä vesihuoltojärjestelmien suunnittelulla siten, että niiden toimintakyky turvataan myös tulvatilanteessa (Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja muutoksen hillintä aluesuunnittelussa).

Lausunnolla olevan YVA-hankkeen ohjelmassa esitetyn aikataulun perusteella ei lausuntovaiheessa lausunnonantajien toimesta esitettyjä mahdollisia luonnonarvoihin liittyviä lisäselvitystarpeita voida enää ottaa huomioon, koska lausunnot annetaan kesän 2024 lopuksi eikä seuraavaa kenttäkautta ole enää aikataulussa. Satakuntaliitto toteaa, että hankeaikataulun, ohjelmassa esitettyjen kesän 2024 selvitystarpeiden yleispiirteisyyden sekä tulevaisuudessa lausunnoissa mahdollisesti esitettyjen lisätarpeiden välillä saattaa tulla aikataulullista ristiriitaa.

Satakunnan Museo

Reitin länsiosassa maisema on merenrannikkoa saarineen. Voimajohtoreitti ylittää vesialueita ja saaria; hankevaihtoehto VE1 Lampaluodon ja Lynaskerin saaret sekä pienempiä saaria ja vesialueita niiden välissä ja hankevaihtoehto VE2 Lampaluodon ja laajan Kolpanlahden. Maisema merialueella

4.10.2024

on avoin ja saarissa pienipiirteisesti vaihteleva. Mantereella voimajohtoreittivaihtoehdot kulkevat metsäisillä alueilla ylittäen joitakin peltoja ja teitä.

Hankkeella tulee olemaan joko suoria tai maisemallisia vaikutuksia lukuisiin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin (Satakunnan rakennusperintö 2005 sekä maisema-alueisiin, jotka on osoitettu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2. Parhaillaan on käynnissä Satakunnan maakuntakaavan uusiminen ja tätä varten toteutettiin vuonna 2023 Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi (Niina Uusi-Seppä / Ramboll). Päivitysinventoinnin tulokset poikkeavat jonkin verran Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitetuista aluerajauksista ja kohdemerkinnoista.

Porissa reitit sijoittuvat koko matkaltaan yleiskaavoitetulle alueelle, kun taas Ulvilassa sähkönsiirtoreitillä ei ole yleiskaavoitettuja alueita. Sähkönsiirtoreittien linjaukset kulkevat pääosin asemakaavoittamattomilla alueilla. Tahkoluodossa reitit lähtevät asemakaava-alueelta, minkä jälkeen Lampaluodossa, sen lähisaarissa ja rannikolla linjaukset kulkevat myös ranta-asemakaavoitetulla alueella. Yleisesti hankealueen kaavoitus on iältään kirjavaa, mikä vaikuttaa myös siihen, miten kaavoissa on otettu huomioon esimerkiksi kulttuuriympäristöön liittyvät kysymykset. Satakunnan Museon edustajat ovat osallistuneet YVA-menettelystä järjestettyyn ennakkoneuvotteluun 18.4.2024.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Satakunnan Museo näkee, että YVA-ohjelma on laadittu kokonaisuudessaan selkeästi. Kuten museo on todennut jo YVA-menettelyssä järjestetyssä ennakkoneuvottelussa, on lähtötietojen osalta selostuksessa kuvattu kattavasti alueen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueet huomioiden myös vuoden 2023 inventoinnin tulokset. Museo on huomauttanut hankkeen ennakkoneuvottelussa, että vaikutusten arvioinnissa olisi hyvä huomioida myös Satakunnan rakennusperintö 2005-aineisto, joka on osoitettu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 ja siis voimassa siihen saakka, kunnes uusi maakuntakaava valmistuu. Vuoden 2005 ja 2023 aineistossa on eroavaisuuksia esimerkiksi aluerajausten suhteen. Lisäksi syksyn 2024 aikana valmistuu Yyterinniemen osayleiskaava-alueetta koskeva kulttuuriympäristöselvitys, jossa on osoitettu myös uusia paikallisesti merkittäviä kohteita sekä aluekokonaisuuksia, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen vaikutuksia arvioitaessa.

Selostuksen mukaan hankkeessa syntyy suoria vaikutuksia Satakunnan rakennusperinnön päivitys- ja täydennysinventoinnissa (2023) maakunnallisesti merkittäviksi osoitettuihin Pohjalahden rantatie, Hyvelä-Söörmarkku (VE1, VE2), Brander-Isokari (VE2), Kolpanlahti (VE2) sekä maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista Harjunpäänjoen maisema (VE1, VE2). Selostuksessa sivun 106 taulukossa 8–1 on mainittu, että VE1 sijoittuu lähimmillään 1,1 km:n päähän Ahlaisten valtakunnallisesti merkittävästä maisema-alueesta, mutta Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitetun aluerajauksen perusteella VE1 johtolinja sijoittuu osittain myös kartalla osoitetun vma-e-alueen sisälle. Tätä seikkaa on syytä selkeyttää selostuksessa.

Edellisten suorien vaikutusten lisäksi hankkeella tulee olemaan hyvin todennäköisesti maisemallisia vaikutuksia mm. valtakunnallisesti merkittävälle maisema-alueelle (VAMA 2021) Ahlaisten kulttuurimaisema (VE1) ja Kokemäenjoen kulttuurimaisemat (VE1, VE2) sekä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009) Kellahden kartanomaisema (VE1, VE2). Maakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristöistä vaikutuksia tulee olemaan vuoden 2023 päivitysinventoinnissa osoitettuihin Brander-Isokari (VE1, VE2), Mänty-Paakaran kalastajatilat (VE1, VE2) ja Kellahden kulttuurimaisemat (VE1, VE2).

Molemmissa vaihtoehdoissa asutus jää lähimmillään vain noin 20–30 metrin päähän johtolinjasta. Esimerkiksi VE1:n uuden johtokäytävän vaikutusalueelta puuttuvat ajantasaiset rakennetun kulttuuriympäristön selvitykset etenkin Lampaluodon, Porin saaristotien varren sekä Ämttöön ja Kellahden väliseltä alueelta sekä Rankkuusta, johon myös VE2:lla on vaikutuksia. Koko hankealueella niiltä alueilta, joissa hankkeella on välittömiä vaikutuksia rakennettuun

kulttuuriympäristöön, tulisi toteuttaa selvitys rakennetun kulttuuriympäristön ja - maiseman nykytilasta, mahdollisista paikallisista kulttuuriympäristöarvoista sekä hankkeen vaikutuksista näihin. Lähtökohtaisesti etenkin uudella johtokäytävällä sekä 32–42 metriä korkeilla voimajohtopylväillä tulee olemaan huomattavia vaikutuksia alueen asutukseen sekä maisemaan. Myös VE2, vaikka se tulee sijoittumaan nykyisen johtokäytävän rinnalle, tulee muokkaamaan ympäristön ilmettä ja vaikuttamaan alueen asutukseen.

Havainnemateriaalin osalta Satakunnan Museo toistaa jo ennakkoneuvottelussa esittämänsä huomion, että 10 kpl havainnekuvia 40 kilometriä pitkältä johtoalueelta vaikuttaa määrällisesti vähäiseltä ottaen huomioon hankkeen vaikutukset asutukseen sekä maisemaan etenkin VE1 osalta. Museo näkee, että selkeää havainnemateriaalia on tuotettava kattavasti edellä mainittuihin arvoalueisiin sekä asutukseen nähden. Tämä on tärkeää myös alueen kiinteistönomistajien ja asukkaiden kannalta. Myös yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa tulee ottaa huomioon eri vaihtoehtojen vaikutuksia arvioitaessa. Maisema-analyysistä tulee myös tuottaa karttamateriaalia, jossa on osoitettu eri kuvauspisteet. Muilta osin Satakunnan Museo ei näe huomautettavaa YVA-ohjelmassa esitetystä vaikutusten arvioinnista.

Arkeologinen kulttuuriperintö

YVA-ohjelmassa on esitelty voimajohtoreittien läheisyydessä sijaitsevat tunnetut muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamat kiinteät muinaisjäännekohteet sekä kulttuuriperintökohteiksi arvotetut arkeologiset kohteet. Reittivaihtoehtojen inventointi uusien kohteiden kartoittamiseksi on välttämätöntä, sillä saaristoalueella arkeologisia inventointeja on tehty vain vähän. Lisäksi johtokäytävä tulee laajentumaan Kellahden ja Ulvilan välisellä reittiosuudella alueille, joissa inventointeja ei ole tehty. YVA-ohjelmassa onkin mainittu arkeologisen selvityksen laatiminen. Hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön on mahdollista arvioida vasta uusien selvitysten jälkeen. Voimajohtojen rakentamisen aikaisten vaikutusten lisäksi tulee huomioida mm. johtokäytävän raivaamisesta ja avoinna pitämisestä jatkossa aiheutuvat vaikutukset. YVA-ohjelman mukaan vedenalaisen kulttuuriperinnön osalta selvitys tehdään vasta hankkeen myöhemmässä vaiheessa, ilmeisesti siis ainoastaan toteutettavaksi valitulla johtoreitillä. Vedenalaisen kulttuuriperinnön osalta lausunnon antaa Museovirasto.

Suomen Erillisverkot Oy

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry

Johdanto (kpl 2)

Kappaleessa 2 kirjoitetaan Hyötytuuli Oy:n "tuulipuistoista". Lukijoille tulee erheellinen käsitys ympäristöystävällisestä toiminnasta, vaikka kyse on ulappavoimaloiden osalta teollisuusalueista lähes koskemattomaan luontoon (ja mantereella ensimmäisenä toimenä kaadetaan puut). Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee käyttää asiakieltä, ei viherpesutekstiä.

Vaihtoehdot (kpl 3)

Mahdollisen voimajohdon toteutumisvaihtoehtoina esitellään kaksi ilmakaapelia. Luonnonsuojelupiiri kaipaa rinnalle myös maakaapelivaihtoehtoa. Ilmakaapelit aiheuttavat jokavuotisia lintukuolemia ja uusilla alueilla myös metsäkatoa sekä maisemahaittaa.

Vaikutusten merkittävyyden arviointi (kpl 6.4)

Ympäristövaikutusten arviointiin tulee kiinnittää huolellisempaa huomiota kuin mihin on tähän asti totuttu (yv-arviointeja kirjoitetaan voittopuolisesti tukemaan kulloisiakin teollisuushankkeita,

luontoarvoja vähätellen). Yleisessä tiedossa ovat Suomen tiukentuneet suojeluvelvoitteet ja luontokato, joka pääosin aiheutuu metsäluonnon hävikistä. Kestävää kehitystä ei ole, että luonnonsuojelu koskisi vain suojelualueita. Vihreän siirtymän periaatteisiin kuuluu luonnonarvojen säilyttäminen. Tärkeätä on myös pitää mielessä, että johtovaihtoehdot ovat kulttuuriympäristöä.

Kaavoitus (kpl 7.1.3)

VE1 kiertää Lampaluodossa (kuva 7.3) ja Ämttöössä (kuva 7.4) metsien läpi, vaikka lähistöllä kulkevat tiereitit. Kummallisia reittivalintoja ei ole perusteltu. Lampaluodossa reitti kulkee vuosikymmeniä tunnetun merikotkan pesän kautta: on erikoista (joskin leimallista tällaisiin hankkeisiin laadituille selvityksille), että tätä ei ole mainittu linnustokappaleessa 13.1.4.

Muuta

Kappaleen 8 karttojen indikaattorivärit oli valittu kiitettävän yleistajuisesti. Tämän lausunnon allekirjoittajista toinen kuuluu värisokeaan miesviidennekseen. 237-sivuisessa selostuksessa on mukana joltinenkin määrä ylimääristä tietoa. Suunnitelmien siirtyminen paperisista sähköisiin mahdollistaa mittavien romaanien kirjoittamisen, mutta jatkossa toivomme saavamme luettavaksemme mieluummin orgaanisen älyn edustajille suunnattua asiaan keskittyvää tekstiä mielellään alle 150 sivun annoksina. Valtava sivumäärä jo alustavassa vaiheessa karkottaa lukijoita, mikä johtaa viime kädessä kapea-alaiseen päätöksentekoon.

Suomen metsäkeskus

Metsäkeskuksen lausunnon näkökulmana on voimajohtohankkeen aiheuttama muutos maankäytössä. Metsäkeskus esittää, että siirtolinjojen rakentamisvaiheessa minimoidaan rakentamisesta aiheutuva haitta alueen metsätaloustalouteen. Kahdesta esitetystä vaihtoehdosta se toteutuu paremmin eteläisessä vaihtoehdossa (V2).

Metsäkeskuksen rajaamat metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristöt tulee huomioida hankkeen edetessä. Erityisten luontokohteiden lisäksi talousmetsien käsittelyssä jätetään myös säästöpuuryhmiä, suojakaistoja ja riistatiheikköjä, joiden on tarkoitus kehittyä monimuotoisuuden kannalta tärkeiksi lahoppukohteiksi ja riistaeläinten ravinto- ja suojapaikoiksi. Kohteita ei ole merkitty metsä- ja luontotietoon eivätkä ne ole erityisiä suojelukohteita, mutta niiden toivotaan säilyvän myös sähkönsiirtolinjojen rakentamisen yhteydessä.

Metsäkeskus muistuttaa, että maakäyttömuodon muutoksesta siirtolinjojen alta tulee tehdä metsänkäyttöilmoitus Suomen metsäkeskukseen. Metsäkäyttöilmoitus tulee laatia mahdollisimman tarkasti. Mikäli metsänomistaja on saanut metsänkäyttöilmoitusta koskevalle alueelle (jolla maankäyttömuoto muuttuu metsätaloudesta muuhun käyttöön) valtion kemera- tai metka-tukea viimeisen kymmenen vuoden aikana, tulee saatu tuki maksaa takaisin. Metsäkeskus esittää näissä tilanteissa ensisijaisesti vapaaehtoista palautusta tai tarvittaessa tekee takaisinperintäesityksen Ruokavirastolle.

Säteilyturvakeskus (STUK)

Ilmajohtona toteutettava voimajohto aiheuttaa ympärilleen pientaajuisen sähkö- ja magneettikentän. Maakaapeli sen sijaan aiheuttaa ympärilleen vain magneettikentän. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (1045/2018) on vahvistettu väestön altistuksen raja-arvot ja toimenpidetasot näille kentille. Asetusta ei sovelleta sähköturvallisuuslain (1135/2016) vaatimusten mukaisten suurjännitteisten ilmajohtojen, mm. 400 kV ja 110 kV voimajohtojen, aiheuttamaan altistukseen sähkökentälle. Magneettikentän toimenpidetaso 200 µT ei ylitä ilmajohtojen alla tai maakaapelin kohdalla maan pinnalla, joissa on suurimmat magneettikentät. Asetus ei siten rajoita oleskelua voimajohtojen läheisyydessä eli maa- tai metsätaloustöitä tai virkistyskäyttöä mm. metsästyksen,

sienestykseen ja marjojen poimintaan. Asetus ei myöskään rajoita voimajohdon sijoittamista asuin- tai lomarakennusten läheisyyteen.

Asetus ja sähköturvallisuuslain vaatimukset suojaavat voimajohtojen sähkö- ja magneettikentän välittömiltä haittavaikutuksilta. Voimajohtojen magneettikentällä epäillään kuitenkin olevan haitallisia pitkäaikaisvaikutuksia. Osa 40 viime vuoden aikana tehdyistä väestötutkimuksista on antanut viitteitä siitä, että asumisesta voimajohtojen läheisyydessä saattaisi olla terveydellistä haittaa lapsille. Näissä tutkimuksissa on havaittu, että voimajohtojen lähellä asuvilla lapsilla näyttäisi olleen hieman suurempi riski sairastua leukemiaan, kun lapset altistuivat pitkäaikaisesti magneettikentälle, jonka keskimääräinen vuontiheys oli enemmän kuin 0,4 μ T. Solu- ja eläinkokeista saadut tulokset eivät ole tukeneet tätä havaintoa. Ei tunneta mekanisme, jolla voimajohdon magneettikenttä aiheuttaisi leukemiaa tai muita syöpiä. Väestötutkimuksissa ei ole voitu osoittaa, että leukemia olisi seurausta altistuksesta magneettikentälle. Väestötutkimuksissa havaittua lievää leukemiariskin kasvua ei ole voitu osoittaa tilastoharhaksi. Voimajohtojen sähkökentällä ei ole todettu olevan haitallisia pitkäaikaisvaikutuksia.

Leukemiariskin kasvuun liittyvä epäily perustuu ilmajohtoilla tehtyihin tutkimuksiin. Maakaapelin magneettikenttä on selvästi paikallisempi kuin ilmajohtojen. Maakaapelin magneettikenttiin ei ole yhdistetty vastaavaa leukemiariskin kasvuun liittyvää epäilyä kuin ilmajohtoihin.

Voimajohtojen magneettikentän pitkäaikaisvaikutuksiin liittyvän epävarmuuden vuoksi STUK suosittelee uusien 400 kV ja 110 kV voimajohtojen rakentamista siten, että niiden aiheuttama magneettivuon tiheys ei pitkäaikaisesti ylittäisi 0,4 μ T voimajohtojen lähellä sijaitsevilla asuinrakennuksissa, jos se järkevin toimenpitein on mahdollista. Velvoittavaa estettä ei säteilyturvallisuussyistä ole voimajohtojen rakentamiseen arviointiohjelmassa esitetyn suunnitelman mukaisesti.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Suunnittelualueen läheisyydessä Porin Tahkoluodossa sijaitsee useita Tukesin valvonnassa olevia kemikaalikohteita. Tukes julkaisee verkkosivuillaan listan kemikaalilaitoksista ja niiden konsultointivöhykkeistä [Kemikaalilaitosten konsultointivöhykkeet \(tukes.fi\)](https://www.tukes.fi/fi-fi/kemikaalit/konsultointivoyhykkeet). Päävoimansiirtoverkon ilmajohtojen, muuntamoiden ja kytkinlaitosten sijoituksessa tulee huomioida Tukesin valvonnassa olevien kohteiden onnettomuuksiin liittyvät vaikutusalueet (lämpösäteily ja painevaikutus) sekä ilmajohtojen läheisyydessä tapahtuvan mahdollisen pelastustehtävän tarvitsema suojaetäisyys. Tukes suosittelee olemaan yhteydessä alueen toiminnanharjoittajiin selvitetessä onnettomuusvaikutuksia.

Ulvilan kaupunki, kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laadittu perusteellisesti ja asiantuntevasti. YVA-ohjelman laatineella työryhmällä on ollut riittävä asiantuntemus ja kokemus tehtävään. YVA-ohjelman mukaan toteutettava arviointi antaa riittävät tiedot toiminnan vaikutuksista ja vaihtoehtoista. YVA-ohjelman liitteenä olevat kartat ovat riittävän selkeitä ja auttavat arvioimaan hankkeiden paikallisia vaikutuksia.

Hanke on tarpeen Tahkoluodon merituulipuiston laajennuksen liittämiseksi kantaverkkoon, koska alueen nykyinen sähköverkko ei palvele laajennushankkeen sähkönsiirtotarvetta. Kyseinen merituulipuistohanke ja sen liittäminen kantaverkkoon ovat tärkeitä Suomen sähköntuotannon ja huoltovarmuuden kannalta. Paikallisesti tuotetun vihreän sähkön merkittävä tuotanto ja sen liittäminen kantaverkkoon parantaa Porin kaupunkiseudun ja Satakunnan houkuttelevuutta vihreän siirtymän investoinneille ja tukee siten alueen elinvoiman kehittymistä. Hanke tukee Suomen tavoitetta saavuttaa hiilineutraalisuus vuoteen 2035 mennessä.

Tahkoluodon merituulipuiston laajennushankkeen liittäminen kantaverkkoon tapahtuu luontevimmin ja lähes väistämättömästi Ulvilan sähköasemalle, joka on Fingrid:n kantaverkon kytkinlaitos.

4.10.2024

Lähialueella ei ole toista soveltuvaa kantaverkon kytkinlaitosta. Hankkeen voimajohtoreittilinjaus sijoittuu Ulvilan alueella olemassa olevan Ulvila-Meri-Pori 400 kV voimajohtokäytävän yhteyteen, joka on yleislinjaukseltaan melko suoraviivainen ja maankäytöllisesti tehokas ja sikäli ympäristövaikutuksiltaan edullinen. Yleisesti hyväksytty ja hyväksi koettu periaate on, että uudet voimajohtolinjat pyritään sijoittamaan olemassa olevien voimajohtokäytävien yhteyteen ja vältetään kokonaan uusien voimajohtokäytävien muodostamista. Näin pystytään rajoittamaan sähkönsiirtoverkon aiheuttamien ympäristövaikutusten leviämistä kokonaan uusille alueille ja mm. välttämään yhtenäisten metsäalueiden ja huomionarvoisten elinympäristöjen pirstoutumista.

Vireillä olevien vihreän siirtymän hankkeiden, erityisesti suurten merituulipuistohankkeiden vaikutuksesta Ulvila-Meri-Pori 400 kV voimajohtokäytävään kohdistuvat suunnitelmat uusista voimajohtolinjoista ovat merkittävästi lisääntyneet. Ulvilan sähköasemalle on suunniteltu liitettäväksi kaksi tällä hetkellä YVA-menettelyssä olevaa suurta, talousvyöhykkeelle sijoittuvaa merituulipuistohanketta Eolus Finland Oy:n Navakka (1500 MW) ja Wellamo (2000 MW). Hankkeiden kapasiteetit ovat niin suuria, että kumpikin on suunniteltu liitettäväksi sekä Rauman että Ulvilan sähköasemille, jotka molemmat ovat kantaverkon kytkinlaitoksia. Ulvilan sähköaseman valmiudet ottaa vastaan uusia sähköntuotannon liittymiä on Rauman sähköasemaa paremmat.

Molempien Eolus Finland Oy:n hankkeiden kantaverkkoon liittäminen todennäköisimmin toteutuisi Ulvila-Meri-Pori (Tahkoluoto) voimajohtokäytävän yhteyteen toteutettavilla uusilla 400 kV voimajohtolinjoilla. Hankkeiden suuren kapasiteetin takia niiden vaatimia voimajohtolinjoja ei Fingrid:n noudattamien turvallisuusmääräysten vuoksi voi toteuttaa yhteispylväisiin. Voimajohtokäytävässä nykyisin oleva Fortum Power and Heat Oy:n omistama, 1970-luvulla rakennettu 400 kV voimajohtolinja voi mahdollisesti tulevaisuudessa tapahtuvan - muuttuneessa maailmantilanteessa huoltovarmuusnäkökulman sisältävän - Tahkoluodon voimalaitoksen lakkauttamisen myötä jäädä vaille käyttöä. Silloin kyseisen johtolinjan valjastaminen uuteen, kantaverkkoa tai merituulipuistoja palvelemaan käyttöön olisi hyvin järkevää, mutta sen varaan ei kuitenkaan tässä vaiheessa voida perustaa Tahkoluodon merituulipuiston laajennuksen kantaverkkoon liittäminen toteutusta.

Eolus Finland Oy:n hankkeet ovat vielä aika varhaisessa selvitys- ja suunnitteluvaiheessa. Jos hankkeet etenevät, toteutunee Navakka näistä ensimmäisenä. Kelluviin perustuksiin perustuva Wellamo on epävarmempi ja pitkäaikaisempi projekti. On myös mahdollista, että lisää uusia merituulipuistohankkeita suunnitellaan liitettävän Ulvilan sähköasemalle. On myös mahdollista, että suurien merituulipuistohankkeiden tuottamalle sähkölle pyritään löytämään suoria käyttäjiä muista vihreän siirtymän hankkeista siten, ettei kaikkia merituulipuistoja välttämättä liitetä lainkaan kantaverkkoon. Valitettavasti tämän tyyppisten epävarmuuksien ja vaihtoehtojen periaatteellisten erojen takia on vaikea arvioida ja ennakoida hankkeiden yhteisvaikutuksia ja tarvetta varautua niihin muussa alueiden käytössä ja maankäytön suunnittelussa. Erityisesti hankkeiden pitkän aikavälin yhteisvaikutukset voivat muodostua varsin merkittäviksi myös voimajohtohankkeiden varrella sijaitsevan yksityisen maanomistuksen ja asuinrakennuskannan kannalta.

Ulvilassa on vireillä kaksi teollisen kokoluokan aurinkovoimalahanketta, joilla voi olla merkittäviäkin vaikutuksia voimajohtohankkeeseen. Vireillä olevat hankkeet ovat: IBV Suomi Oy:n Kaasmakun aurinkovoimalahanke (271-279 ha, 250 MW) ja SAJM Holding Oy:n Harjunpään aurinkovoimalahanke (464-657 ha, 300-430 MW). Molemmista hankkeista on YVA-menettely ja osayleiskaavoitus käynnissä. Molemmat hankkeet on tarkoitus liittää Ulvilan sähköasemalle, ensin mainittu 110 kV puolelle ja jälkimmäinen 400 kV puolelle. Molemmat hankkeet sijoittuvat Ulvilan sähköaseman läheisyyteen, jälkimmäinen peräti sähköaseman välittömään läheisyyteen. Keskeinen huomioitava seikka on se, että Ulvila-Meri-Pori 400 kV voimajohtokäytävä ja siten myös voimajohtohankkeen reittilinjaus kulkee edellä mainitun SAJM Holding Oy:n Harjunpään aurinkovoimalan hankealueiden läpi. Ulvilan kaupunki pyrkii osayleiskaavan laadinnan yhteydessä ottamaan voimajohtokäytävään kohdistuvat, useista hankkeista johtuvat laajentamistarpeet huomioon tarkoituksenmukaisella tavalla.

4.10.2024

Suomen Hyötytuuli Oy/Tahkoluoto Offshore Oy:n on mahdollista antaa palautetta osayleiskaavan luonnoksesta ja myöhemmin myös ehdotuksesta.

Voimajohtohankkeen liittämässä Ulvilan sähköasemalle tulee ottaa huomioon Ulvilan sähköaseman mahdollinen laajentumistarve. Ulvilan kaupunki katsoo, että Ulvilan sähköasemaan kohdistuu poikkeuksellisen paljon erilaisia, erityisesti uusiutuvan energian tuotantoon liittyviä liityntätarpeita, jotka voivat edellyttää sähköaseman alueen laajentamista. Sähköaseman alueen laajentaminen itään vaikuttaisi loogisimmalta vaihtoehdolta. Myös aseman pohjoispuolella tarvitaan muusta maankäytöstä vapaata aluetta lukuisien pohjoisista ilmansuunnista asemalle tulevien voimajohtolinjojen ja uusien linjavarausten asemoimiseen. Ulvilan sähköasemasta ja kantaverkosta vastaava Fingrid Oyj huolehtii sähköaseman ja kantaverkon kehittämisestä. Ulvilan kaupunki pyrkii kuitenkin omalta osaltaan varmistamaan, ettei ko. toimintoja ympäröivän maankäytön ratkaisut tarpeettomasti vaikeuta tai estä niiden kehittämistä.

Väylävirasto

Väylävirasto toteaa, että voimajohtorakenteiden kuljetuksissa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen, sillä suuret rakenteiden osat voivat esimerkiksi haitata näkymiä. Mikäli johdon rakentamista tai esim. siihen liittyviä kuljetuksia varten tarvitaan joitakin erityisjärjestelyjä, kuten liittymien avartamista tai näkemäalueiden laajentamista, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Jos tierakenteiden vahvistamiselle todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Väylävirasto pyytää ottamaan huomioon kuljettamisreittien suunnittelussa Väyläviraston hanke- ja suunnittelukohteet, jotka löytyvät sivulta: <https://vayla.fi/suunnittelu-rakentaminen>

Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylvää estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston Sähkö- ja telejohdot ja maantiet -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn.

Rautatiealueella voimajohtojen rakentaminen tapahtuu lunastusluvalla. Lunastusluvan lisäksi voimalinjan rakentaminen rautatietä risteävästi vaatii sopimuksen rautatiealueella työskentelystä (ratalaki 36 §). Sopimuksen yhteydessä varmistetaan turvallinen työskentely ja vastuut rautatien risteämissä. Sähköradan ylityksissä tulee olla vapaata tilaa (voimajohdon etäisyys) vähintään 11,5 m + jännitelisä kiskonselästä lukien. Korkeusvaatimus voi olla tätäkin suurempi, mikäli risteämisen kohdalla on muita ratateknisiä laitteita. Väylävirasto allekirjoittaa ja hyväksyy sähköradan ylitykset voimajohtojen osalta.

Rautatiealueelle sijoitettavien rakennelmien, laitteiden ja johtojen sijoittamisessa on noudatettava Väyläviraston ohjeita. Työskenneltäessä ja liikuttaessa rata-alueella ja myös radan suoja-alueella on tarkistettava aina ratatyöluvan tarve. Rautatiealueella ja myös radan suoja-alueella työskenneltäessä ja liikuttaessa on noudatettava Väyläviraston ohjetta Radanpidon turvallisuusohjeet TURO (Väyläviraston ohjeita 111/2023), ohjetta Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset

4.10.2024

(Väyläviraston ohjeita 21/2022) sekä tarvittaessa Sähkörataohjeita (Liikenneviraston ohjeita 7/2016). Työn tarvitsemista rautatieliikenteen liikennekatkoista on sovittava erikseen Fintraffic Raide Oy:n liikennesuunnittelun kanssa.

Väylävirasto huomauttaa, että ajantasaiset ohjeet on aina tarkistettava ohjeluettelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluettelo>). Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Varsinais-Suomen ELY-keskuksen L-vastuualue.